

Międzynarodowe Targi Książki, Pałac Kultury i Nauki w Warszawie, 18-22 maja

Książki, mapy i atlasy

ANNA WARDZIAK

Tegoroczne 45. Międzynarodowe Targi Książki zgromadziły ponad 800 wystawców reprezentujących 27 państw, a w ciągu pięciu dni odwiedziło je ponad 42 000 osób. Dla kolekcjonerów autografów targi okazały się istnym rajem. Pojawili się bowiem zagraniczni autorzy bestsellerów – William Wharton i Paulo Coelho, a także wielu znanych polskich pisarzy. Oferta dla geodezji po raz kolejny stanowiła tylko margines propozycji wydawniczych. Znacznie lepiej miała się natomiast kartografia.

Przyzwoicie wydany przez organizatora imprezy – Wydawnictwo Ars Polona – katalog wystawców niestety tradycyjnie już nie zawierał podziału tematycznego, co utrudniało zainteresowanym określonym zakresem wydawnictw poruszanie się wśród ogromnej liczby stoisk. Zaczniemy od oferty dla geodezji. Najszerszą tradycyjnie zaprezentował **Centralny Ośrodek Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej** – dodrukowano poszukiwaną instrukcję techniczną O-1 (ogólne zasady wykonywania prac geodezyjnych), wytyczne techniczne G-5.4 (opracowanie dokumentacji wyjściowej do odnowienia ewidencji gruntów z zastosowaniem technologii fotogrametrycznej), instrukcję techniczną G-1 (pozioma osnowa geodezyjna) i SWING. Na stoisku oferowano też zdjęcia lotnicze (wykonane w ramach programu PHARE), dostępne były ortofotomapy: Jasnej Góry, Starówki gdańskiej i Wilanowa. Pojawiła się nowa wkładka do obecnego na rynku już kilka lat „Atlasu Rzeczypospolitej Polskiej” z aktualnym podziałem admi-

nistracyjnym oraz transparentna nakładka z granicami jednostek administracyjnych, mogąca stanowić bardzo wygodne narzędzie do różnorodnych analiz przestrzennych z wykorzystaniem wielu innych map zawartych w tym opracowaniu. Niestety, wersja elektroniczna atlasu, jak do tej pory, pozostaje tylko w sferze planów. Jedną z zaprezentowanych nowości była „Mapa administracyjna Polski” w skali 1:750 000 (oprac. z 1999 r.) w trzech wersjach (płaska, składana i oprawiona jako ścienna). Wśród arkuszy mapy topograficznej w skali 1:50 000 (opracowanej w układzie „92”) pojawiły się te, które swym zasięgiem obejmują Warmię i Mazury, a mapa topograficzna w skali 1:10 000 („92”) została wzbogacona arkuszami obejmującymi wybrane miasta tego regionu. Okolice Poznania, Szczecina, Gorzowa Wielkopolskiego zostały z kolei opracowane na ma-

pie topograficznej w skali 1:100 000. Wykonano też dodruki najbardziej poszukiwanych arkuszy mapy 1:25 000. Pojawiły się również nowe arkusze mapy sozologicznej 1:50 000 w układzie „42” i „92” oraz mapy hydrologicznej w skali 1:50000 w układzie „42”. Drukowaną informację o ofercie można było otrzymać na stoisku tylko w formie odbitek kserograficznych. Na wyróżnienie zasługuje natomiast element, którego trudno

by się doszukiwać w kolorowych katalogach innych wydawców – informacja o stanie aktualności opracowań kartograficznych.

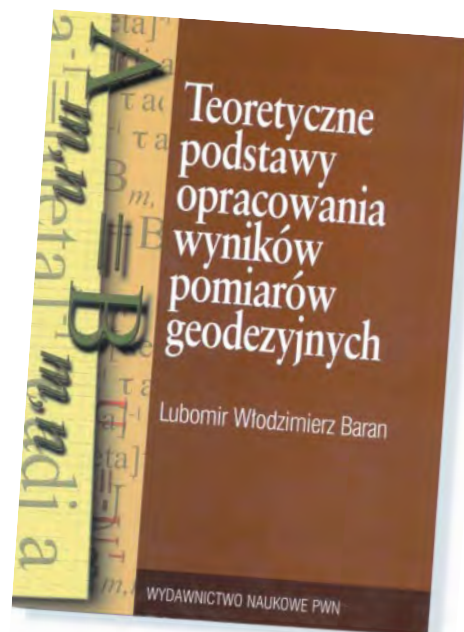
Jedną z nowszych pozycji prezentowanych na stoisku **Wydawnictwa Naukowego PWN** były „Teoretyczne podstawy opracowania wyników pomiarów geodezyjnych” Lubomira W. Barana (1999 r.). Jest to podręcznik przeznaczony dla studentów wydziałów geodezji. Najważniejsze zawarte w nim tematy to: algebra liczb zespolonych (macierze, krakowiany), probabilistyka i elementy teorii estymacji, a także rachunek wyrównawczy w ujęciu liniowym. Poza tym na półkach można było odnaleźć znane już podręczniki: „Interpretacja zdjęć lotniczych” Andrzeja Ciołkosza, Jana R. Olędzkiego i Jerzego Miszańskiego (łącznie z „Ćwiczeniami z teledetekcji środo-

wiska”), „Kartografia – wizualizacja danych przestrzennych” M.J. Kraaka, F. Ormelinga, „Kartografia ogólna” K.A. Saliszczewa i „GIS w geografii fizycznej” A. Magnuszewskiego.

Poza tym pojawiło się już drugie wydanie „Atlasu encyklopedycznego PWN” opracowanego we współpracy z firmą De Agostini/Rand McNally (zawarte są w nim m.in. mapy Polski z Atlasu RP wydanego przez Głównego Geodetę Kraju). W niniejszym wydaniu zaktualizowano wszystkie informacje o świecie na rok 2000.

Najszerszą ofertę kartograficzną zaprezentowało **Polskie Przedsiębiorstwo Wydawnictw Kartograficznych**. Jego przedstawiciel Michał Dworak zapowiedział przyspieszenie prac nad przeniesieniem zasobów wydawniczych PPWK na nośniki cyfrowe. Będą to bazy danych typu GIS, umożliwiające wykorzystanie odbiorników GPS do określania położenia obiektów. Drugim elementem tworzonego systemu informacji geograficznej będą serwisy internetowe wykorzystujące także zasoby kartografii edukacyjnej PPWK. Zdaniem Dworaka miłośnicy dotychczasowej oferty PPWK będą w ciągu najbliższych miesięcy świadkami merytorycznego i graficznego odmłodzenia najważniejszych tytułów, a także wzrostu jakości poligraficznej. Usłyszeliśmy też zapowiedź wydania jeszcze w tym roku „Atlasu samochodowego Polski” w skali 1:200 000 dającego możliwość wykorzystania odbiorników GPS do określenia położenia.

Tymczasem w aktualnej ofercie PPWK dominowała kartografia turystyczna i atlasowa. Nowością w serii *Plany miast* były „Toruń” i „Lublin” opracowane w skali 1:20 000, w serii *Mapy turystyczne* – „Bieszczady” w skali 1:75 000. Wśród wydawnictw elektronicznych prezentowano: „Multimedialny atlas historyczny świata” z ubiegłego roku, „Wielki multimedialny atlas świata” sprzed dwóch lat, a także plany miast (Gdańska, Krakowa i Wrocławia). Nowością wśród atlasów w tradycyjnej formie był „Atlas historyczny do gimnazjum” i „Atlas historyczny dla szkół średnich”. Ponadto dostępne były znane serie kartograficzne: *Atlasy miast*, *Plany miast*

zagranicznych, *Mapy ścienne ogone*, *Mapy nowych województw* w skali 1:500 000 (komplet 16 arkuszy), *Mapy tematyczne*, *Mapy przeglądowe*, *Mapy i atlasy samochodowe*, *Mapy wakacyjne* w skali 1:250 000, *Mapy samochodowo-krajoznawcze państw*, *Mapy krajoznawcze* 1:300 000, a także *Mapy plastyczne* na folii PCV (Tatry, Polska, Europa, Besskid Śląski i Żywiecki, Bieszczady). Wśród pomocy naukowych dostępne były m.in. mapy konturowe, mapy-puzzle, a także szeroka gama globusów.

Istotną pozycję w ofercie stanowiły też plansze i tablice dydaktyczne, m.in. „Ziemia – widok Ziemi z kosmosu”, „Układ Słoneczny”, „Tabela stratygraficzna – dzieje Ziemi”. Wśród książek geodezyjnych i kartograficznych można było znaleźć: „Geodezyjne dalmierze” (cz. 1 i 2), „Kartografię geobotaniczną” (cz. 1-3), „Nazwy geograficzne RP”, „Niwelację precyzyjną”, „Podstawy fotografii” i „Systemy katastralne”.

Dostępne na stoisku katalogi wydawnicze miały wprawdzie niezłą szatę graficzną, ale nie najlepiej zostały zredagowane merytorycznie – brakowało podstawowych informacji (choćby o roku wydania czy, jak w przypadku pozycji książkowych, o autorach).

W ofercie zaprezentowanej przez **Wojskowe Zakłady Kartograficzne** znalazły się nowe arkusze mapy topograficzno-turystycznej w skali 1:50 000 „Okolice Szczecina”, „Okolice Trójmiasta” i „Okolice Warszawy”. Na każdej z map umieszczona jest siatka współrzędnych geograficznych układu WGS-84, która umożliwia określenie pozycji obserwatora na mapie według odczytanych z odbiornika GPS długości (LON) i szerokości (LAT) geograficznej. Instrukcja dla niewtajemniczonych, jak to robić w praktyce, znajduje się na rewersie każdej z tych map.

Wśród nowości prezentowanych przez **Wydawnictwo Kartograficzne Daunpol Sp. z o.o.** znalazł się „Toruń” opracowany w skali 1:20 000 (w znanej serii *Plany miast*, obejmującej już 15 pozycji). W serii *Mapy dro-*

gowe dostępne były „Czechy” opracowane w skali 1:500 000. Z kolei w serii *Mapy drogowe* (ścienne dwustronnie foliowane) wydawnictwo oferuje pięć pozycji: „Polska” 1:750 000, „Europa Wschodnia” 1:2 000 000, „Mapa polityczno-komunikacyjna Europy” 1:3 500 000, „Czechy” 1:500 000, „Niemcy” 1:800 000. W serii *Mapy administracyjne* (ścienne dwustronnie foliowane): „Polska” w skali 1:750 000 i 1:525 000; w serii *Plany miast* (11 ark.) – ścienne dwustronnie foliowane w skalach od 1:20 000 do 1:26 000. Wśród publikacji obszerniejszych – „Atlas samochodowy Polski” 1:500 000; *Miniatlasy* Niemiec, Polski, Krakowa i Warszawy. Wydawnictwo zapowiada też ukazanie się w najbliższym czasie opracowań dotyczących Kielc: plan miasta w skali 1:15 000, plan centrum 1:10 000 i mapa okolic 1:200 000.

Po raz pierwszy na targach pojawiło się, funkcjonujące na rynku od ośmiu lat, warszawskie **Wydawnictwo Demart S.C.** Nowością w serii *Mapy i plany* (składane) jest plan Łodzi w skali 1:26 000, w serii *Atlasy*: „Łódź i okolice” w skali 1:20 000, dwa atlasy Polski 1:500 000 i 1:300 000 (ten ostatni na podkładach map topograficznych 1:200 000 Zarządu Topograficznego Sztabu Generalnego WP, zawiera m.in. punkty kontroli drogowej, miejsca szczególnie zagrożone wypadkami, tzw. czarne punkty. Na dolnej krawędzi każdej strony atlasu znajdują się też informacje o dostępnych na da-

nym terenie rozgłośniach radiowych). Ponadto w ofercie: seria *Mapy ścienne* (foliowane) Europy, Polski i Niemiec, szkolne atlasy historyczne. Najbliższe plany wydawnicze: mapy samochodowe – Niemiec (1:800 000), a także Czech i Słowacji w skali 1:500 000.

Obchodzące w tym roku 55. urodziny **Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne S.A.** ofertę prezentowały w przyzwyczajeniu wydanych sześciu zeszytach-katalogach. W katalogu zatytułowanym „Wydawnictwa zawodowe” znalazły się m.in. dwie części „Fotogrametrii” Wanddy Brześcińskiej. Część pierwsza z 1998 r. to podręcznik przeznaczony dla uczniów III klasy pięcioletniego technikum geodezyjnego oraz dla słuchaczy semestrów I i II szkoły policealnej otym samym profilu, część trzecia z 1999 r. – dla uczniów klasy V technikum i IV semestru szkoły policealnej. Z kolei „Miernictwo w budownictwie lądowym i wodnym” (1997) Zofii Kietlińskiej i Stanisława Walczaka to podręcznik dla uczniów klas III i IV techników grupy budowlanej (specjalności: drogi i mosty kołowe, budownictwo wodne itp.) oraz dla uczniów kształcących się w zawodzie technik inżynierii środowiska i melioracji.

W ofercie dla szkoły podstawowej można znaleźć ilustrowany atlas geograficzno-historyczny pod red. Jana Kądziołka pt. „Polska nasza ojczyzna”.

W pozostałych katalogach znalazły się m.in.: obecny już na rynku trzeci rok „Szkolny atlas geograficzny” pod red. Ludwika Przyłuskiego zawierający 196 map krajobrazowych, fizycznych i tematycznych ułożonych w siedem rozdziałów. Wśród wydawnictw multimedialnych – „Szkolny atlas Polski”, który zawiera kilkadziesiąt map Polski (fizyczne, tematyczne, gospodarcze, statystyczne oraz administracyjne – z uwzględ-

nieniem nowego podziału), moduły „Polska w Europie”, „Polska w świecie” oraz zestaw map Morza Bałtyckiego.

W ofercie pozapodręcznikowej znalazły się też „Nawigacja prosta, łatwa, zabawna” autorstwa znanego żeglarsza Andrzeja Urbańczyka i „Wędrujemy z mapą i kompasem” Zdzisława Talarczyka.

Wśród wystawców zagranicznych pozytywnie wyróżniała się (jeśli chodzi o opracowania kartograficzne) reprezentująca Łotwę firma **Jāna Sēta Publishers & Printers** – wydawca m.in. map i atlasów. W targowej ofercie prezentowano „Atlas drogowy państw bałtyckich” w skali 1:500 000 z legendą w pięciu językach (niestety bez polskiego), mapę Europy Wschodniej 1:2 250 000, Europy 1:5 000 000, a także Litwy, Łotwy i Estonii w skali 1:500 000, mapy regionalne Łotwy w skalach od 1:50 000 do 1:100 000, plany miast (Kowna, Kijowa, Rygi, Tallina, Petersburga) i atlasy miast (Rygi 1:20 000, Petersburga 1:30 000 i Wilna 1:25 000), plany miast Łotwy, Litwy i Estonii w skalach od 1:15 000 do 1:25 000. W ub.r. wydawnictwo opracowało również „Mapę Rygi” na CD-ROM-ie (podstawowa skala prezentowanych map wynosi 1:20 000). Sporą część oferty zajmują też pozycje edukacyjne, głównie w postaci atlasów szkolnych i map ściennych. Mapy topograficzne różnych części Rosji w skalach od 1:200 000 do 1:1 000 000 oraz Ukrainy w skali 1:200 000. Ciekawostką jest też mapa satelitarna Łotwy w skali 1:50 000 (131 arkuszy).

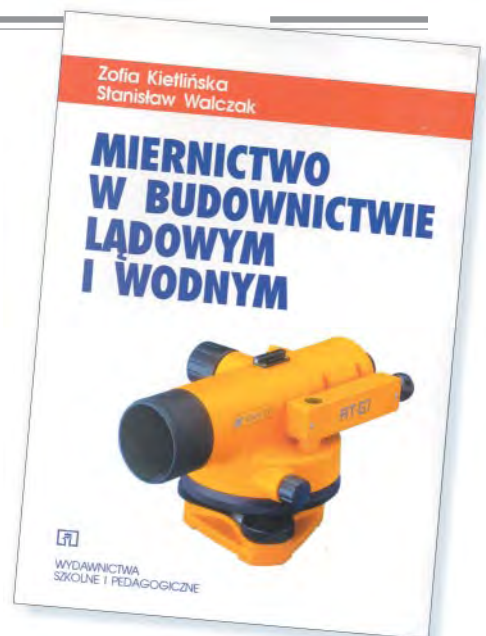
Na stoisku honorowego gościa tegorocznej edycji targów – **Izraela** – pokazano jedynie ofertę wydawcy z Tel Awiwu (firmy istniejącej od 1985 r.) **MAP – Mapping and Publishing Ltd.** Można było (tylko!) obejrzeć plany w wersji angielskiej: Nazaretu (1:5000), Jerozolimy (stare miasto) i Betlejem, a także Ejlatu z 1997 r. Ponadto interesujący był „Miniatlas Izraela” w skali 1:250 000 z 1996 r., a dla poliglotów z prawdziwego zdarzenia – tegoroczne wydanie „Atlasu samochodowego Izraela” w jęz. hebrajskim w skali 1:100 000.

W obszernym stoisku wystawców hiszpańskich uwagę zwracało faksymile opracowane przez wydawnictwo **M. Mo-leiro Editor S.A. z Barcelony** (zajmujące się reprodukcją średniowiecznych manuskryptów) „Portolan Chart of Christopher Columbus” – mapy używanej przez Krzysztofa Kolumba podczas pierwszej wyprawy do „Indii” w 1492 roku.

Wydawnictwo **Pascal** jest obecnie wyłącznym dystrybutorem map i atlasów niemieckiego koncernu **Mairs Geographischer Verlag** (który przejął kartografię od Bertelsmana), stąd na stoisku polskiego przedstawiciela można było znaleźć liczne mapy i atlasy niegdyś samodzielnie wystawiającego się wydawnictwa **GeoCenter**. Niestety nie przygotowano żadnych informatorów o ofercie kartograficznej, dostępne były jedynie ulotki reklamujące przewodniki turystyczne – główny produkt Pascala. Nowością w ofercie warszawskiego wydawnictwa **Terra Nostra S.C.** była **Galeria miniatur** – seria map panoramicznych znanego z wcześniejszych opracowań artysty-kartografa **Rubena Atoyana**, wydanych w jednolitej szar-

cie graficznej, co daje możliwość zebrania ich w unikatowej kolekcji. W tej chwili dostępne są: „Kraków”, „Wenecja”, „Jerozolima”, „Watykan” i „Rzym – miejsca święte” – każde w kilku wersjach językowych (z wyjątkiem Krakowa, który jest opracowany tylko w wersji polskiej). Poza tym wydawnictwo prezentowało znaną już kolekcję malowanych map Polski i wybranych miast w różnych wersjach językowych.

W ofercie **National Geographic Society** brakowało pozycji typowo kartograficznych. Prezentowano tylko egzemplarz okazowy oryginalnej angielskiej wersji „Atlasu dla młodych odkrywców” – zapowiedź polskiego odpowiednika, który ma się ukazać we wrześniu tego roku. Stoisko zdominowała natomiast dostępna już od ponad pół roku polskojęzyczna wersja „miesięcznika w żółtych ramkach” (który często zawiera interesujące opracowania kartograficzne). Również na kilku innych stoiskach można było odnaleźć pozycje kartograficzne. Na przykład **Wydawnictwo Readers Digest** prezentowało „Ilustrowany atlas świata” z ubiegłego roku, a tuż przed wejściem do PKiN **Sklep Podróżnika** miłośnikom turystyki proponował m.in.: mapy turystyczne, samochodowe, administracyjne, topograficzne, lotnicze, astronomiczne, ścienne, plany miast i atlasy wielu znanych wydawnictw.

Tradycyjny już tłok w nieklimatyzowanych korytarzach wystawowych PKiN nie odstraszył rzeszy zwiedzających. Świadczy to o ich niesłabnącym zainteresowaniu ofertą wydawniczą, a także, mimo wszystko, o popularności dotychczasowej formuły targowej. W porównaniu z rokiem ubiegłym niewiele zwiększyła się oferta wydawnictw elektronicznych. Na razie nie sprawdzają się więc obawy, że multimedia wyeliminują wydawnictwa w klasycznej papierowej wersji. Pojawiają się natomiast wyraźne sygnały o wkraczaniu na ten rynek Internetu (powoli zyskują popularność tzw. księgarnie internetowe). ■